

Vēina vaikīstēs žēima. Vaizdelē

Gaidīs

Ožgēiduojē gaidīs. Na tas, katras tvartalie vēstas keravuo. Ont sēinas prikabintāsis pragīda! Vo je pu teisībē pasakios, ta juoks ons gaidīs. Će tēk babūnelē anon tēp šauk. Tas dākts kībuo ont sēinas jau baisē senē – aš must nē gēmosi dā nabovau, ka anon prikabēna. Ēr gēid ons kuožna rītmeti onkstēinās, naveiziedams, a vasara būs esonti, a žēima. Dabā žēima īr. Ruods, dā naktēis čiesos, vo gaidīs jau žadēn vedvė so babūnelē. Mon ta nier juokē striuoka keltēis. Golo poukēniūs patalūs isėkniausosi, tēp šeltā, ēr klausaus, kāp babūnelē rožoujes, nosėžiuovaun, pagrōžiuo ronkelės, monkštindama krūmplius, kāp pasēlenk oždegtē šalėp padieta žēbalēnē. Ka ožbriežē degtoka, pamatiau, ka ana mēiguojosi so vėlnuonuoms pončekuoms. Ēr aš mēigto so pončekuoms, ēr dabā jauto, kāp avėis vėlna kotoliou padeliūs ēr staibius. Tas mon tink – eso prigodosi.

Truoba prisėpėlda šešieliu. So kuožno pakrotiejėmo vės kėtēp mainuos balkē, kertės, druobīnas i ontruobi, pečios... Ta nošvint, ta ožjoudoun... Babūnelē nosėkabēn nu gembės sermiega ēš avėkailē ēr rėngdamuos ēt pri pečiaus. Kors ognelē, kais vondēni, ēs i tvartali šertēis ēr mėlžtēis.

Vo tas dākts, kor kībuo ont sēinas, ožgēid dā siki. Jok ons nator akiūm ēr namata, ka babūnelē jau kadās žiūž pu truoba. Bet tas gaidīs tor dā vēina pavadēnėma: kartās babūnelē anon taško šauk. Tašks... Aš mėsłėju, ka taško būtė ons īr par daug dēdėlis. Tēk pu kažkatruo čiesa sožėnuojau, ka tas gaidio gēidontis tašks īr radėjė.

Kuo nuorietė – mon tēk ketorė metā tier, ēr aš dā daug kuo galo nažėnuotė.

Keists skanoms

Žēima. Ož longūm, kor bapaveiziesi – vēinē posnīna! Ēr saulė dā spėgėn. Ka veizo par dobėlta stėkla, dā šėp tēp ēškėnto būtė napolisėmerkosi. Babūnelē vara moni i lauka:

– Viejė nier, saulėlė pu snėiga rėtėniejēs, ta ēk ēr to pasėlakstītė.

Apsėdarau kailėnātēs, maunous vėlnuonas pončekelės, tūbus, tumpėnės pėrstėnelės. Babūnelē veiz i moni ēr joukās natverās:

– No, vo kāp keporė baožsėmausi, ka jau pėrstėnelės ontsėmuovė?!.

Joukous ēr aš, ka par ton dēdėli skobiejėma tēk parposiau apsėdariau. Babūnelē pritūpė – ontmuovė triošėnė keporė, ožkomšė pakaklė ēr meilė stumteliejė i laukėniu doru posė.

Vo kuoki balta ta žēima! Vo kāp blėzg snėigielis! Ēno i ton vēita, kor vasaruoms būn baisē daug žalumuos, – i pėiva. Šėndėina ana mēigt žėimuos mēigo, ontsėkluojosi stuoriausius patalus. Mona kuojelės sming i posnis lig patiūm kelieliu. Bet no ēr kas!.

Svarbiausė, ka tēk tūbu napamestiuo! Parbraukiau so pėrstėnelė par posni ēr nikāp naatsėlaikiau napalaižiosi. Kuoks keists tas skanoms!.. Na saldė ēr na rūgštā, bet nuorės dā laižītė. Dabā jau tičiuoms valuojous pu snėiga, ka galietiuo anuo dā daugiau prisėkaštavutė.

Dongos ba juokė debeselė. Ēr mielėnomos anuo baisė gražos – kap babūnelės bažninčėnės koskelės pakraštėlė. Golo aukštėlninka ont snėiga, laižau pėrstėnātės ēr par blakstienu tarpieli veizous i saulė... Kuoks geroms va tēp būtė!..

– No, ēr kor notrasiuojė? – gėrdo šaukont babūnelė. – A nier šalta? – klaus.

– Ne! Ne! Ne! Lėsk dā pabūtė!

Ēšgėrdau trinkteliejont doris. Kāp gerā, ka babūnelė naiveiziejė, kāp snėigus laižiau!..

Kumet žmuogos dėktė palėngvie?

Ka pamatau babūnelė kriaunont i naujoji krežieli apatėnius baltėnelius, žėnau, ka pavakarė ēsem pas sosiedus. Šėndėina sobata. Dėina na bėkuoki – pėrtėis. Nuors ēr žėima, pėrtis īr švėnts rėkals vėsam kaimou. Babūnelė ēr monėi idoud mažioka daili krežieli neštė. Anamė – svėista gabalātis, truopnos nomėnės dounas abrakšs ēr vakarīkštė solėits sūris so kvīnās. Tēp rėk. Juk pu

pèrtēis baisē nuoriesēs jiestē. Kuožnos kon nuorintās atsēneš, pakriaun ont stala, vo potam vēsē draugēškā sosiedēn vaišinsemies. Tēp a tēp – laukē jau senē tomsi, pats vēdoržēimis.

Sosiedā gīven tuoluokā – rēks gera posadīni tašītē par laukus, pagriuovēs, parētē rōstēni tēltāli ba torieklu ēr dā pakrūmiem irēsnuotē i kalvalē. Ont kalvalēs ēr īr ta pèrtelē, vēinintelē vēsamē svietē, kap tumet monēi atruodē.

Mon tink pèrtintēis. Tēk noētē praēlgst. Ruods, jau matuos sosiedu truobalēs longūm žēborē, ē dūmā kāp rūkst ēš kamēna, matuos, vo tas ejēms – vēsa omžēnībē. Gerā dā, ka muotrēškas ēr mergātēs ēt i pērti pērmiausē. Kāp mon tink klausītēis muotrēškēkiu ruoduos, nuors ēr na vēskon tasopronto!..Nuorietiuo ēr vīrēškas ruoduos pasēklausītē, bet monēs nalēd pri anūm. Vo sosiedu Vaslioka nalēd ētē pri muotrēšku... Tēp aš ēr palēikto natorinti drauga žaidēmams.

Parētē– kēts rēkals. Ruods, patēs kuojelēs tumet kēlnoojēs! Mēslējo, ka tēp īr diel tuo, ka ēšsēprausēs žmuogos dēktē palēngvie. Juk par dvē nedielēs sosēkaupēn vēsē našvaromā nobieg so vondēniū kažkor i pèrtēis kertē ēr steboklingā pradingst. Gal ton našvari vondēni žemē pasējem ēr i prūdali sopīliuo, ka, atējos vasarā, naprītrūktom vondens?.. Ēr dā vēns klausēms kuožna sīki nadoud spakainastēs: diekuo, pasēlēpos aukštiau, tēp baisē karšta, vo topont pri slēnkstē – tēp gerā, ruods, ēr kvieputē lēngviau būn?..

Ēr dā. Diekuo pērtie rēk vēins ontra tēp plaktē? Ka ēr so ēšmērķītuoms beržēniems šloutuoms – juk skaudē īr! Vo gal tēp žmuonis lēgas gondēn, ēr tuos naapsēkēntosēs ēšsēlaksta?..

Pagroundoks

Žēima. Laukē spēgēn šaltoks. Šēndēina siedo truobuo, pri karšta pečiaus. Babūnelē atkielē drobolē nu dounkobēlē, ēr vēsas nomūm kertelēs prisēpēldē ēšrūgosēs rogēnēs tešluos smuoko. Būs kepama douna. Kepalātiu būs daug, ka ožtektom ēlgam. Tuokē dēina nē so mēitalio monēs i lauka nieks naēškrapštītom, ka ēr saulelē žemē rētēnietūs. Dounas kepamuojē dēina būn tēk vēina sīki par mienesi. Mona darbs – tīlē būtē. Babūnelē ērgi nasērokou. Tēp rēk. Dounelē rēk tīluos, ka nasoklektom kepama, ka ēlgā laikītūs nagedosi.

Babūnelē pasēraituo ronkuovēs lēg pat alkūniu, pu balta koskelē pakavuo plaukus, ožnogarie sosērēš kvartūga raištelius. Aš isētaisau ont minkštuos kiedalēs tēp, ka maftītiu kuožna babūnelēs krosteliejēma, kuožna žingsnieli. Veizietē, kāp dounelē minkuoma, kāp kuožnos kepalātis gluostuoms – pats iduomoms. Ēr vēskas ba žuodiu. Bet aš matau, ka babūnelēs žondūs īr atsēradosēs doublelēs. Anuos pasēruoda tēktā tumet, ka babūnelē šīpsuos.

Ka jau vēsē blēzgou kepalātē būn sogoldītē ont stalo, ēno plautēis ronkieliu. Dabā ēr aš torieso darba! Vo mona darbs – so pērštelio doublelēs ēšbadēnietē. Kor nuoro ēr kēik nuoro. Žaido so pasēmiegavēmu, nieks monēs nastuošēj, nes jok rēk tīlē būtē. Ka jau vēsē kepalātē būn pastrajītē, babūnelē pavert dounkobēli, šēik tēik prilaika ēr lēd mona mažuoms ronkeliems ēšgrondītē lēkosiojē tešla. Čē būs mona duonelē. Maža, apvali, kveponti. Pati skaniausiuoji vēsam svietē. Mona pagroundoks.

Žēimēnē vuobolā

Žēimuoms īr dēdlē daug baltoma ēr nē bēški na mažiau joudoma. Ruods, ka tuos dvē barvelēs ēštēsā lēnkūniaun. Dēina būn tuoki balta, ka veizuolā patīs prisēmerk diel švēisuos partekliaus. Vo naktēs būn tuoki jouda, ka so pēršto gali sava veizuolus ēšsēbadītē, aiško, natičiuoms. Naktis dā būn ēr ēlgas, lioub sakīs babūnelē. Vo kuoks tomsoms tūm vakarūm!.. Anēi īr čīstā joudē! Pri lēktarnas dēdēliūm darbūm nanodērbsi, ta sosēsiedē lioub pasērokoutē, pakol apims mēigā. Rītu – kūtēs. Babūnelē mon pasakuojēs, kāp keps kūtiokus, vērs popas, bolbēs, vo aš galieso grūstē agounas. Dā torem lazdīna rēišotūm, sliegtūm grību ēr ont pečiaus džiuovintu vuobolūm skēltieliu. Matau, kāp babūnelē lenk pērštus ont kuožnuos struovas... Bēškēlieli patīliejosi, pakrēpē galva, primerkosī vēina aki, paveiziejē i moni ēr pasakē, ka rītu, truopnē ēšausos, mon rēks ētē parneštē vuobolūm ēš lauka. Aš linkteliejau tēk ēš papratēma, vo na ēš aiškoma.

Atgolosi elgā namėgau. Vėš mėsłėjau, kor galiptom augtė žėimėnė vuobolā. Mūsa suodnalienė vėnuos vuobėlelės namatiau so vuobolās. Snėiga lėgė kelienu, artėmiausėjė sosiedā – kor tatās, tuolībies, gīven... Jok nabrėsi par vieputėnius anūm suodna apveizietė. Tėp mus't ər rītmėtė solaukiau, bamėsłidama, kor tėi vuobolā žėima galiptom augtė.

Kieliaus tīliedama, mėsłidama, ka babūnelė būs ožmėršosi aplink tus vuobolus. Je je, ožmėršosi – mona babūnelė nieka naožmėrš! Lėipė apsėdarītė šėltā, isėspėrtė i tūbus, pasėjimtė krežāti ər ėtė i kėima. Ǝr pati, veizo, jau ėt ės paskuos. Priejuov pri šiaudūm kopstė. Babūnelė lėipė monėi pasėlakstītė, vo pati norėsnuojė i tvartali. Naėlgā trokos parėjė nešėna druobīnuoms. Atriemė anas i ton kopsti ər lėipė palėngvelės lėptė. No ər lėpo spīris pu spīrė, nažėnuodama, kam tuo rėk. Babūnelė ės paskuos ėrgė lėp – tėp tatā moni keravuo. Lėipė ontšuoktė ont kopėtuos ər atkapstītė patė vėrsūnelė. Vo jerguteliau!.. Šėtā kor vuobolā besontis! Babūnelė prikielė kreži ər lėipė dailė kriautė ledėnius vuobolus. Mona mažas ronkelės, apmautas tumpėniems pėrstėneliems, dėdlė atsargė, pu veina vuobolieli tapaimdamas, prikriuovė posė krežātė. Lėkosiūsiaus babūnelė lėipė atgala apkapstītė šiaudās, ka nasėmatītom.

Parnešos i truoba, dā nalėda atsėkōstė. Sakė, ka tor pašoulis pėrmiau ėsėtė.

Lauko nasolauko večerės pri kūtiu stala. Nieka tėik nanuoro, kāp grėtiau pakaštavuotė žėimėni vuobola.

Duovėna geram vākou

Žėima vākams – na tėk posnīnā, apłediejosės pelkės, braškontės tvuoras. Na tėk šaltā spindonti saulė, na tėk sotemos par longa matuoms pėlnėjės blīns, katras būn tuoks dėdėlis ər tėik artėi, ka, ruods, ėsėtėisos ronkelė, galiptomi anon pačiopnuotė. Žėima vākams īr laukėms vėnuos dėinuos, kumet vėskas būn kėtėp, kap bovė lėgšiuolė.

Babūnelė nu pat laba rīta londliuojė i šiepa, kor bova dailė sokabėnietas vedvėms jopelės, šalbierkas, soluodoutas kvietkoutas koskelės ər nuosėnātė. Ǝštrauk vėina jopelė, apveiz ės vėsūm posiu ər kabėn atgala. Trauk ontra, miegėn mieroutėis, bet tujaus parsėmėsłėj ər vielek kabėn, kor bovosi. Ǝr monūsiaus pastrajus ėsķėlnuo na vėina sīki. Gal ər gerā tuoks ķėlnuojėms – kondis, naapsėķėntosės tuokė ermīderė, ėsķkrend ėiškuotė naujė pakajaus. Ka jau vėsė pastrajė būn sorėktoutė, babūnelė jemās šokoutėis sava elgōjė kasa. Mon tink veizietė, kāp tepliuo ont plaukūm kažkuokė skanė atsėdoudontė alīva. Nu anuos plaukā igaun blėzgoma. Vo veizietė, kāp babūnelė naveiziedama par naujė pėnās ton kasa, galiptiuo mustās dėinūm dėinas – tėp mėklė anuos ronku pėrstā darboujės.

Kėimė soluo šonātis. Leko pri longa ər pamatau komelės traukamas šliedės. Sosieds ožsoka. So rėkalo, na šėp sau. Ons vedvė so babūnelė vešės i šventė. Vo šventė – vākams, katrėi par vėsus metus bova geri: nasėvuožava, nasėspuorėjė so augesnės, nakrietė baiku ər ont nervu nagrajėjė. Babūnelė sakė, ka aš bovau baisė gera ər tėkrā gauso duovėnūm nu Senė Šaltė. Vo babūnelės žuodės aš šventā tėko. Mona šėrdelė kliunksiejė, tabalava ər vėsėp kėtėp vartaliuojuos nu žėnuojėma, ka būso apduovėnuota.

Šventė bova linksma, so žaidėmās ər ratelės. Mona ronkelies – dėdliausis kapšos saldainiu, kėšenelės pėlnas graikėniu rėišotūm, pu pažastė šėtā spaudo kningelė aplink nīķstokus. Atėjė ķiesos darītėis ər ruoštėis ont nomūm. Dabā jau nieks nabipaveš. Babūnelė pasakė, ka trumpinsiau keli – ėsiau tėisiau par ganīklas.

Laukė jau tomsi, bet ķėlst pėlnėjė, naėlgā trokos prisėpras akis, ər pradiesiau matītė taka poikė. Šaltuoka. Gerā, ka mona kailėnātė šėlti, vo kuojelės apmautas naujės tūbās, katrėi a nė ķėik naspaud dėdliuojė pėrstelė. Pradiuo vedvė ejuov draugėškā. No bet to ər pasėtaikīk tėp, ka ta ganīkla būto pėlna vieputėniu!..Jau nabėnau, vo brėstėnuoms brendau par posnis! Babūnelė – pu pėrma, aš – ės paskuos. Vėsa bieda tamė, ka mona žingsnelė īr trumpesni, vo šakoms artiau žemės. Jauto, kāp snėigā lend i tūbelius, kāp daruos sunkė kuojelės ķėlnuotė. Nu pėlnėjės snėigā žėbietė žėb mielsvā, bet monėi tas jau nabrūp. Nuorės kriukotė, šauktė, ka babūnelė monės napalėktom... Ǝr apsėkriuokiau nu nabgaliejėma ėsštrauktė kuojelės ės posnėis... Babūnelė pagrīža do žingsnio, pajiemė ož ronkelės, bet aš... nė krust, tėk dā daugiau

kriuoko. Tumet babūnelē, ramindama, ka jau nabdaug balēkē ētē, šēp tēp atkapstē mona prasmegosēs kuojelēs. Pajautiau, kāp šaltē snēigā namaluonē tērpst ont mona pēlvelē, nogarelēs. Baisē namaluonē īr ton pajaustē. Kriuoko dā daugiau. Bet na nu tuos šaltuosēs namaluonēs. Ēr na ēš baimēs, ka nalēktiuo vēina pati tomsuo so vieputēnēs. Kamē mona duovēna?!. Kamē saldainē?!. Kamē rēišotā?!. Prasmega posnīnūs mona, kap gera vāka, ivertēnēms.

A baraso kon pametosi, kumet snēigā pavasarie notērps?..